

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **R.**, bytom B, A., proti žalovanému **Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky**, Bratislava, Pribinova 2, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SLV-781/PK-2008 z 9. septembra 2008, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S 136/2008-32 z 20. marca 2009 v spojení s opravným uznesením z 28. apríla 2009 č. k. 4S 136/2008-38, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S 136/2008-32 z 20. marca 2009 v spojení s opravným uznesením z 28. apríla 2009 č. k. 4S 136/2008-38 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.**

Predsedníčka senátu Krajského súdu v Bratislave JUDr. Tatiana Hanečková **nie je vylúčená** z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením č. k. 4S 136/2008-32 z 20. marca 2009 Krajský súd v Bratislave podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastavil konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SLV-781/PK-2008 z 9. septembra 2008, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu - Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave č. 3 z 15. mája 2008 o uložení disciplinárneho opatrenia žalobcovi.

Krajský súd tak rozhodol s poukazom na ustanovenie § 250a OSP, keďže žalobca na výzvu súdu, aby pod následkom zastavenia konania predložil plnú moc pre právneho zástupcu, reagoval tým, že založil do spisu plnomocenstvo „advokátovi (určenom Krajským súdom v Bratislave)“ a plnomocenstvo udelené Ing. Mgr. M., bytom B, A., avšak o ustanovenie právneho zástupcu nepožiadaval. Takto podľa názoru krajského súdu nebola odstránená jedna z prekážok konania, pričom žalobca bol o následku zastavenia konania poučený.

O náhrade trov konania vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (§ 246c a § 146 ods. 1/ OSP).

Žalobca podal proti tomuto uzneseniu včas odvolanie namietajúc, že súd v tomto rozhodnutí nesprávne uvádza, že 21.11.2008 dal plnomocenstvo Ing. Mgr. M. popri udelenom plnomocenstve advokátovi, pretože on plnomocenstvo udelil v prvom rade advokátovi a nie Ing. Mgr. M.

Poznamenal, že so zreteľom na to, že na plateného advokáta nemá disponibilné finančné prostriedky (spláca viaceré pôžičky, pričom z dôvodu disciplinárneho opatrenia má ešte aj znížený služobný plat o 15 %), v uvedenom „Plnomocenstve advokátovi na zastupovanie žalobcu pri súdnom pojednávaní“- príl. č. 1 preto uviedol, aby mu advokáta určil Krajský súd v Bratislave (čo je uvedené v zátvorke prvej vety tohto „Plnomocenstva...“, teda, tak, ako je to konštatované aj v odôvodnení uznesenia Krajského súdu v Bratislave a to na str. 1 v poslednom odseku v 6-tom riadku zdola).

Zároveň žalobca v odvolaní poukázal na nesprávne uvedený dátum vydania uznesenia krajského súdu – 20.3.2008, ktorú nesprávnosť krajský súd podľa § 164 OSP odstránil vydaním opravného uznesenia z 28. apríla 2009 č. k. 4S 136/08-38 podľa § 164 OSP.

V ďalšej časti odvolania sa žalobca vyjadruje k žalobou napadnutému rozhodnutiu správneho orgánu.

Podaním nazvaným „Odvolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave (č. k.: 4S 136/2008 zo dňa 20.03.2008), resp. jeho opravnému uzneseniu (č. k.: 4S 136/08-38 zo dňa

28.04.2009)“ žalobca ďalej namietal, že predsedníčka senátu krajského súdu JUDr. Tatiana Hanečková obišla jeho požiadavku – preskúmať podstatu veci, t.j. predložené preukázané dôkazy žalobcu a že rozhodla o zastavení súdneho konania vo veci len na základe údajného nedodržania formálnej požiadavky, t.j. že podľa nej „žalobca nepožiadaval o ustanovenie právneho zástupcu do konania súdom“, čo nie je pravda. Takýmto konaním predsedníčka senátu konala v rozpore s ustanovením v čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, keďže na základe jej laxného prístupu k požiadavke žalobcu mu bolo zmarené právo na súdnu ochranu a nečinnosťou predsedníčky senátu Krajského súdu v Bratislave vo veci požiadavky žalobcu na preskúmanie jeho dôkazov o nezákonom postupe vyššie uvedených orgánov štátnej správy (t.j. riaditeľa KR PZ v Bratislave) došlo aj k porušeniu Listiny ľudských práv a slobôd. „Dal do pozornosti“, že s predmetným rozhodnutím predsedníčky senátu krajského súdu sa nezmieri a zároveň žiadal, aby Krajský súd v Bratislave konaním vo veci č. k. 4S 136/2008 poveril iného sudcu, pretože uvedená predsedníčka senátu sa svojím laxným prístupom k riešeniu požiadavky žalobcu prejavila nedôveryhodne.

Žalovaný odvolací návrh nepodal.

JUDr. Tatiana Hanečková sa k námietke zaujatosti písomne vyjadrila tak, že jej nie sú známe žiadne okolnosti pomerom k veci, k účastníkom, k ich zástupcom, ktoré by ju vylučovali z konania. Uviedla, že pokiaľ si pamätá, konanie bolo zastavené podľa § 250d OSP pre vadu nedostatku právneho zastúpenia žalobcu advokátom, kde to zákon vyžaduje podľa § 250a OSP napriek výzve súdu, z čoho vyplýva, že ani nedošlo ku konaniu vo veci samej. Poukázala na to, že napádaný je postup sudcu v konaní o prejednávanej veci, ktoré okolnosti nie sú dôvodom na vylúčenie sudcu v zmysle § 14 ods. 3 OSP.

Najvyšší súd SR ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 10 ods. 2 OSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa 250ja ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu treba priznať úspech, a to z dôvodu závažného procesného pochybenia prvostupňového súdu majúceho vplyv na správnosť jeho rozhodnutia.

Podľa piatej časti OSP v správnom súdnictve preskúmajú súde na základe žalôb a opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 a nasl. OSP).

Podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu; pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť (§ 247 ods. 1, 2 OSP); predmetom preskúmania môže byť za podmienok ustanovených v odsekoch 1 a 2 aj rozhodnutie, proti ktorému zákon nepripúšťa opravný prostriedok, ak sa stalo právoplatným (§ 247 ods. 3 OSP).

Podľa § 250a veta pred bodkočiarkou OSP žalobca musí byť zastúpený advokátom pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho na súde koná.

Obligatórne právne zastúpenie sa nevyžaduje iba vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu (v niektorých volebných veciach a vo veciach, kde to ustanovuje osobitný zákon – napr. zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov). Tiež právne zastúpenie nie je nutné, ak ide o preskúmanie rozhodnutia a postupu vo veciach zdravotného poistenia, sociálneho zabezpečenia vrátane nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, štátnych sociálnych dávok, sociálnej pomoci a poistenia v nezamestnanosti, aktívnej politiky trhu práce a garančného fondu, poskytovania zdravotnej starostlivosti, vo veciach priestupkov a vo veciach žiadateľov o priznanie postavenia utečenca (§ 250a veta za bodkočiarkou OSP).

Osobitná podmienka konania o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (druhá hlava piatej časti OSP) vyplývajúca z ustanovenia § 250a OSP znamená, že žalobca musí byť v konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP (okrem konaní uvedených v § 250a vete za bodkočiarkou OSP) zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Nedostatok tejto podmienky je možné odstrániť tým, že si žalobca zvolí kvalifikovaného zástupcu a plnomocenstvo pripojí k žalobe, prípadne ho súdu zašle dodatočne. Pokiaľ však žalobca v tomto smere zostane nečinný, a to napriek poučeniu zo strany súdu na možné následky tejto nečinnosti, konanie sa zastaví (§ 250d ods. 3 OSP).

Podľa § 30 OSP (v danom prípade v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť zástupcu z radov advokátov, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov. **O tejto možnosti súd účastníka poučí.**

V zmysle citovaného zákonného ustanovenia predpokladmi na ustanovenie zástupcu z radov advokátov sú:

- žiadosť účastníka konania,
- účastník spĺňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov na základe rozhodnutia súdu podľa § 138 ods. 1, t.j. či také rozhodnutie odôvodňujú pomery účastníka a (kumulatívne) či nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie či bránenie práva; nie je rozhodujúce, že také rozhodnutie súd nevydal, pretože oň účastník nepožiadaval,
- potreba ochrany záujmov účastníka konania v priamej spojitosti s predmetom konania, bez ohľadu na to, či ide o spor alebo inú právnu vec alebo verejné súdnictvo; táto potreba sa môže posudzovať len individuálne a spravidla bude súvisieť so skutkovou a právnou zložitou vecí,
- účastník musí byť o možnosti žiadať o ustanovenie zástupcu z radov advokátov poučený; poučenie má miesto vtedy, ak sudca dôjde k záveru, že takáto pomoc je pre účastníka nevyhnutná a bez nej by sa sťažilo uplatnenie základného práva na súdnu ochranu účastníka,
- advokát musí s takýmto ustanovením súhlasiť.

Zmyslom ustanovenia zástupcu z radov advokátov účastníkovi konania, včítane osobitnej poučovacej povinnosti, je plniť pozitívny záväzok štátu voči osobám (čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) na právnu pomoc v konaní pred súdom. Preto súd pri posudzovaní splnenia podmienok ustanovenia § 30 OSP musí zohľadniť aj okolnosť, či takáto pomoc je pre účastníka nevyhnutná a bez nej by sa sťažilo uplatnenie základného práva na súdnu ochranu účastníka.

Keďže žalobca na výzvu súdu zo dňa 5.11.2008 (č.l. 17) odpovedal tak, že „dokladám do súdneho spisu plnomocenstvo advokátovi (*určenom Krajským súdom v Bratislave*) na zastupovanie žalobcu v súdnom konaní zn. 4 S136/08-18“ a zároveň oznamuje, že „zastupovaním žalobcu v predmetnom konaní splnomocňujem aj Ing. Mgr. M.“,

ktoré pripojil v prílohe, mal ho krajský súd nesporne náležite poučiť v zmysle § 30 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP o možnosti požiadať o ustanovenie zástupcu z radov advokátov a ako aj o povinnosti preukázať, že spĺňa predpoklady pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Ak tak krajský súd neurobil, jeho rozhodnutie o zastavení konania pre nedoloženie splnomocnenia udeleného advokátovi treba považovať za predčasné, nakoľko takýmto rozhodnutím by mohla byť navrhovateľovi odňatá možnosť domáhať sa na súde ochrany svojich práv v zmysle čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 221 ods. 1, písm. f/ OSP zrušil a podľa § 221 ods. 2 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odvolací súd považuje ešte za potrebné dať do pozornosti žalobcu, že v zmysle § 6 OSP a § 101 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP je jeho povinnosťou súdu poskytnúť náležitú súčinnosť a prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania okrem iného aj tým, že bude dbať pokynov súdu.

Pokiaľ ide o námietku zaujatosti predsedníčky senátu Krajského súdu v Bratislave JUDr. Tatiany Hanečkovej, podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 OSP).

Žalobca v námietke voči predsedníčke senátu JUDr. Tatiane Hanečkovej neuviedol žiadne okolnosti, ktoré by mohli viesť k záveru o jej pomere k veci, účastníkom alebo k ich zástupcom, a teda k záveru o jej zaujatosti. Námietka zaujatosti nie je dostatočne konkrétna, je založená iba na nespokojnosti žalobcu so zastavením konania a nie sú v nej uvedené nijaké právne relevantné dôvody, pre ktoré by predsedníčka senátu JUDr. Tatiana Hanečková mala byť z konania a rozhodovania danej veci vylúčená. Žalobcom namietaný „laxný prístup“ predsedníčky senátu a z neho zrejme vyplývajúci subjektívny pocit nedôvery voči nej nie je

v zmysle § 14 ods. 1 a 3 OSP dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí.

Najvyšší súd preto rozhodol, že JUDr. Tatiana Hanečková nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vecí.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok..

V Bratislave, dňa 26. augusta 2009

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Peter Szimeth